

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: **M. B.**
st. přísl. X
t. č. pobytem X

zast. advokátkou Mgr. Beatou Kaczynskou
sídlem Masarykovy sady 76/18, 737 01 Český Těšín

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2022, č. j. OAM-71/LE-LE05-LE05-2022,
takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak, že azyl pro existenci důvodů podle § 15 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), nelze udělit, a že doplňkovou ochranu pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu nelze udělit. Žalobce s napadeným rozhodnutím nesouhlasí a napadl jej žalobou v celém rozsahu.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2022, č. j. 11 Nt 434/2021-345, byl žalobce předán do Polska jednak k trestnímu stíhání pro spáchání trestného činu dle čl. 55 odst. 1 a odst. 3 zákona o boji proti narkomanii Polské republiky a jednak k výkonu trestu odnětí svobody v trvání 10 let, který mu byl uložen pro spáchání trestného činu úmyslného nedovoleného obchodování s omamnými látkami ve značném množství podle § 29 odst. 1 č. 2 a § 25 odst. 2 trestního zákoníku Spolkové republiky Německo rozsudkem Zemského soudu v Hamburku ze dne 21. 6. 1994, sp. zn. 623 KLS 30/122 Js 1073/92, který byl uznán na území Polska usnesením Krajského soudu v Bielsku-Białej ze dne 29. 6. 1995, sp. zn. III Ko 277/95.
3. Žalobce podal dne 28. 4. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany. V ní mj. uvedl, že je ženatý a má pět dospělých dětí, jeho družka i děti žijí v Polsku. Z vlasti odecestoval v roce 2017, poté se zdržoval různě po Evropě, přičemž do ČR přijel dne 20. 10. 2021 ze Slovenska. Ke svému zdravotnímu stavu sdělil, že je po třech operacích srdce, má dvě umělé chlopně a vysoký tlak. Trpí též epilepsií a užívá řadu léků. O mezinárodní ochranu požádal, neboť Polsko chce jeho vydání na základě evropského zatykače, ale Evropský soud pro lidská práva vydal prohlášení, že v Polsku nejsou dodržována lidská práva, a proto se obává jít do Polska. O jeho vydání rozhodl Krajský soud automaticky. V Polsku není dodržována spravedlnost, má také obavy o svá práva jako nemocného člověka. Má posudky znalců, že by neměl být ve vězení, ale polský soud to nevzal v úvahu. V pohovoru k žádosti dne 2. 6. 2022 doplnil, že z vlasti v roce 2017 vycestoval, protože měl posudek znalců ustanovených soudem, že nemůže být dál ve vězení, a soud mu přesto přikázal nastoupit výkon trestu odnětí svobody. Jiný důvod k odjezdu z vlasti neměl. Rovněž vypověděl, že v Polsku proti němu bylo v roce 2005 zahájeno trestní stíhání, které ještě nebylo dokončeno a stále probíhá. Dále uvedl, že v roce 1992 byl zadržen v Německu a v roce 1994 tam byl odsouzen. Pokračoval, že v roce 1995 byl předán k výkonu zbytku trestu do Polska, kde byl z výkonu trestu propuštěn kvůli špatnému zdravotnímu stavu. V roce 2017 mu soud nařídil nástup výkonu zbytku trestu.
4. Žalovaný dospěl na základě shromážděných podkladů pro rozhodnutí k závěru, že v případě žalobce jsou dány důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, resp. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť spáchal vážný (nepolitický) zločin. V roce 1994 byl žalobce v Německu pravomocně odsouzen pro spáchání trestného činu, který (dle Krajského soudu v Brně v usnesení ze dne 30. 3. 2022) naplňuje právní kvalifikaci zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c) a odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, a současně je v Polsku trestně stíhán pro podezření ze spáchání trestného činu, který dle závěru odkazovaného usnesení Krajského soudu v Brně naplňuje

právní kvalifikaci zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. c) trestního zákoníku. Zločin, pro který byl žadatel pravomocně odsouzen, jakož i zločin, pro který je s ním vedeno trestní řízení, podle žalovaného jsou vážnými (nepolitickými zločiny) ve smyslu uvedených ustanovení zákona o azylu. V případě druhého zločinu je pak s ohledem na vedené trestní řízení dáno důvodné podezření, že jej žalobce spáchal. Žalovaný svoje úvahy ohledně podřazení těchto zločinů pod pojmy „vážný nepolitický zločin“, resp. „vážný zločin“, podrobně rozvedl.

5. Žalovaný při rozhodování o aplikaci vylučující klauzule nepovažoval za polehčující okolnosti skutečnost, že žalobce nebyl dříve trestán a dále jeho špatnou finanční situaci a zdravotní stav (tyto okolnosti považoval za polehčující soud v Hamburku v roce 1994). Žalobce je totiž v současnosti opětovně důvodně podezřelý z páčání další závažné trestné činnosti. Špatná finanční situace dle žalovaného nemůže odůvodnit páčání tak závažné trestné činnosti. Co se týká zdravotního stavu žalobce, ten je v současnosti natolik uspokojivý, že umožňuje jeho pobyt ve výkonu vazby i trestu. Jakkoli od spáchání zločinu, za nějž byl žalobce pravomocně odsouzen, uplynulo již téměř 30 let, žalobce uložený trest dosud nevykonával a jeho výkonu snažil vyhnout pobytem v zahraničí. Stejně tak se vyhýbal svému stíhání pro podezření z trestné činnosti, které se měl dopustit v letech 2004 - 2005. Tuto poměrně dlouhou dobu proto žalovaný nepovažoval za polehčující okolnost.
6. Vzhledem k tomu, že žalovaný zjistil důvody pro vyloučení udělení mezinárodní ochrany dle § 15 a § 15a zákona o azylu, již se nezabýval případnou existencí důvodů dle § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu.

III. Žaloba

7. Žalobce nejprve obecně namítl, že žalovaný vyšel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu (v rozporu s § 3 správního řádu), a postupoval v rozporu se „zásadou zákonnosti, zákazu zneužití, dobré víry a materiální pravdy“.
8. Dále uvedl, že závěr o existenci důvodů vylučujících udělení mezinárodní ochrany podle § 15 a § 15a zákona o azylu je nezákonný, neboť žalovaný nepřihlédl ke všem relevantním okolnostem. Žalobce se trestného činu, jímž byla aplikace vylučujících klauzulí odůvodňována, dopustil v roce 1992. Doba, která uplynula od spáchání předmětného trestného činu, činí třicet let, a proto nebylo na místě vylučující klauzuli aplikovat. K tomu žalobce odkázal na stanovisko Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, podle něhož je možné v závislosti na vnitrostátní praxi zvážit, zda byl žadatel za činy, které vedou k vyloučení, již dostatečně potrestán, a zohlednit dobu, která uplynula od výkonu trestu podle toho, co je považováno za přiměřenou dobu podle norem EU, chování žadatele od jeho účasti na činu, včetně doby strávené ve vězení apod. (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2020, č. j. 1 Azs 396/2020-37).
9. Podle žalobce nelze akceptovat poukaz žalovaného na to, že se žalobce vyhýbá výkonu uloženého trestu. Žalovaný totiž zcela pominul, že důvodem, pro který předmětný trest nebyl žalobcem zcela vykonán, je zejména jeho zdravotní stav, pro který byl výkon zbývajících částí trestu opakovaně přerušován. Tuto skutečnost žalobce v předcházejícím

řízení tvrdil a dokládal. V jeho případě tedy mělo dojít k meritornímu přezkumu, zda jsou dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 nebo § 14a zákona o azylu. Žalobce má přitom za to, že splňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany minimálně ve formě doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 1, 2 písm. b) zákona o azylu.

10. Žalobce současně namítá, že jeho skutková zjištění ohledně situace v Polsku jsou neúplná. Žalovaný si neopatřil žádné informace o zemi původu žalobce, přestože žalobce uváděl jako důvod své žádosti obavy týkající se zajištění práva na spravedlivý proces, a přestože polská vláda čelí již od roku 2015 dlouhodobé kritice ze strany institucí Evropské unie za to, že systematicky oslabuje nezávislost soudů a rovnováhu moci v zemi, čímž právo na spravedlivý proces ohrožuje. Žalobce poukázal na reformu soudnictví v Polsku, která dostala polské soudy pod kontrolu vlády, na narušení nezávislosti Ústavního soudu a na reformy zasahující do nezávislosti Národní rady soudnictví, Nejvyššího soudu a dalších obecných soudů. Kvůli problematickým soudním reformám je proti Polsku od roku 2017 vedeno řízení podle článku 7 Smlouvy o Evropské unii pro porušování principů právního státu. Obavy o nezávislost polského soudnictví vyplývají také z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (viz např. rozsudek ve věci Żurek proti Polsku ze dne 16. 6. 2022).
11. Žalobce má proto za to, že žalovaný se vypořádal s jeho žádostí o mezinárodní ochranu nedostatečně, a že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Navrhl proto, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný považuje napadené rozhodnutí za správné a žalobu za nedůvodnou. Ve věci hodnotil nejen dlouhou dobu od spáchání trestné činnosti, ale i případnou existenci dalších polehčujících okolností, které by mohly dát prostor pro aplikaci exkluzivní klauzule. Skutečnost, že Hlavní soud v Hamburku tehdy (při prvním odsouzení) shledal jako polehčující okolnost především skutečnost, že žalobce nebyl dříve trestán a dále jeho špatnou finanční situaci a zdravotní stav, již nyní za polehčující považovat nelze. Je sice pravda, že žalobce byl pravomocně odsouzen pouze jednou, a to právě v dané věci v r. 1994 v Hamburku, nicméně v současnosti je žalobce opětovně důvodně podezřelý z páčání další závažné trestné činnosti.
13. Žalovaný v napadeném rozhodnutí žalobci vysvětlil, proč ani špatnou finanční situaci, v jejímž důsledku žalobce páchal další závažnou trestnou činnost, za polehčující okolnost považovat nelze. Ani strach o zdraví není možné považovat za omluvitelný motiv páčání organizované trestné činnosti v takovém rozsahu a s takovými možnými důsledky, především pro zdraví tak velkého množství lidí. Správní orgán v napadeném rozhodnutí posuzoval i tvrzený strach o zdraví žalobce, který zjevně nebyl tak velký, aby jej přiměl k návratu do vlasti a ke snaze řešit své zdravotní problémy v rámci tamního, standardního evropského zdravotního systému. Namísto toho žalobce setrval v zahraničí, konkrétně v Kostarice a USA. Žalovaný z dokumentů obsažených v trestním spise zjistil, že v současnosti je zdravotní stav žalobce natolik uspokojivý, že umožňuje jeho pobyt ve výkonu vazby i trestu.
14. I otázku uplynutí času od spáchání prvního trestného činu žalovaný v napadeném rozhodnutí řešil. Zjistil, že žalobce dosud nejenže nevykonával uložený trest, ale dokonce se

jeho výkonu snažil vyhnout pobytem v zahraničí. Vyhýbal se pak i svému stíhání pro podezření z trestné činnosti, které se měl dopustit v letech 2004-2005. Všechna tato zjištění vedla k jednoznačnému závěru, že v případě žalobce nelze nalézt prakticky žádné polehčující okolnosti, které by postupu podle ustanovení § 15 zákona o azylu bránily.

15. Co se týká doplňkové ochrany, po provedeném správním řízení musel žalovaný uzavřít, že žalobce je z aplikace příslušných ustanovení vyloučen, a to plně v souladu i s příslušnou judikaturou, striktně vycházející z příslušných ustanovení zákona o azylu. Následnou polemiku ohledně nedostatečně zhodnocené situace v Polsku v souvislosti s azylovým příběhem žalobce považuje žalovaný za nadbytečnou (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, sp. zn. 4 Azs 60/2007).
16. Žalovaný dále zdůraznil, že závažnost tzv. drogové kriminality je dána právě závažností svého dopadu a mírou devastacího účinku na psychické i fyzické zdraví konzumentů, ale i celkově na společnost, kdy užívání drog patří k sociálně patologickým jevům s nejvýraznějšími negativními důsledky. I proto je boj proti tomuto typu kriminality řešen též v mezinárodním měřítku, např. Jednotnou úmluvou o omamných látkách ze dne 31. března 1961, Úmluvou o psychotropních látkách ze dne 21. února 1971, Úmluvou Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami ze dne 20. prosince 1988, jejichž signatáři, mezi nimi i ČR, se zavázali bojovat proti zneužívání psychotropních látek a proti nedovolené výrobě a obchodu s nimi. Nedovolená výroba a obchod s psychotropními látkami jsou Organizací spojených národů považovány za vážné ohrožení zdraví a blaha lidí a jevy nepříznivě ovlivňující ekonomické, kulturní a politické základy společnosti a ve svém důsledku vedoucí k rozkladu hospodářství a společnosti a ohrožení stability, bezpečnosti a suverenity států, a to ve všech oblastech a úrovních. Není tedy pochyby o tom, že takové jednání pojem „vážný zločin“ naplňuje.

V. Jednání před krajským soudem

17. Krajský soud ve věci k požadavku žalobce nařídil ústní jednání, které se uskutečnilo dne 14. 10. 2022, prostřednictvím videokonference s Vazební věznicí Brno, za přítomnosti žalobce, zástupkyně žalobce a zástupce žalovaného; k žádosti žalobce mu bylo jednání tlumočeno soudem ustanoveným tlumočnicí z/do jazyka polského.
18. Zástupkyně žalobce přednesla žalobní návrh v intencích jeho písemné podoby. Žalobce ve svém vyjádření uvedl, že se k výkonu trestu nepřihlašoval z důvodu svého zdravotního stavu. Popsal, že byl z výkonu trestu v Polsku ze zdravotních důvodů propuštěn, resp. trest mu byl opakovaně přerušován, podrobil se dlouhotrvající léčbě. Ze zpráv odborníků (soudních znalců) vyplývalo, že pobyt žalobce ve vězení ohrožuje jeho zdraví a život. Přesto mu soud nařídil pokračování výkonu trestu. Z toho žalobce dovozuje, že v Polsku nejsou dodržována lidská práva, za což bylo Polsko již sankcionováno.
19. Zástupce žalovaného plně odkázal na obsah napadeného rozhodnutí a na vyjádření k žalobě. Připomněl, že aplikace vylučující klauzule vylučuje meritorní rozhodnutí. Žaloba je účelová, žalobce se chce vyhnout trestnímu stíhání a jeho následkům. Zdravotní stav žalobce není předmětem azylového řízení, v případě potřeby mu bude poskytnuta zdravotní péče.

20. Krajský soud následně zrekapituloval obsah správního a soudního spisu. Účastníci nevznесли žádné návrhy na doplnění dokazování. Po přerušení jednání soud přistoupil k vyhlášení rozhodnutí.

VI. Posouzení věci krajským soudem

21. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
22. Žaloba není důvodná.
23. Soud nejprve pro pořádek předesílá, že ačkoli je žalobce občanem Polské republiky, tj. členského státu EU, žalovaný postupoval správně, pokud jeho žádost o mezinárodní ochranu nevyhodnotil jako nepřipustnou ve smyslu § 10a odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Podle uvedeného ustanovení je totiž žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná tehdy, byla-li podána občanem Evropské unie, který nesplňuje podmínky stanovené právem Evropské unie. V případě Polské republiky, jejímž je žalobce občanem, totiž jsou splněny podmínky, za kterých nelze považovat žádost žalobce o mezinárodní ochranu za nepřipustnou.
24. Podle Protokolu č. 24 o poskytování azylu státním příslušníkům členských států Evropské unie, který je s ohledem na čl. 51 Smlouvy o Evropské unii její integrální součástí, se státy EU navzájem považují za bezpečné země původu. Jen výjimečně může členský stát zvážit nebo přijmout k dalšímu zpracování žádost o azyl podanou občanem jiného členského státu, a to mj. v případě, kdy bylo zahájeno řízení podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii a Rada nebo případně Evropská rada o něm ještě nerozhodla s ohledem na členský stát, jehož je žadatel příslušníkem; jakož i v případě, kdy Rada přijala rozhodnutí podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii s ohledem na členský stát, jehož je žadatel příslušníkem, nebo jestliže Evropská rada přijala rozhodnutí podle čl. 7 odst. 2 uvedené smlouvy s ohledem na členský stát, jehož je žadatel příslušníkem.
25. V případě Polska Evropská komise dne 20. 12. 2017 aktivovala postup dle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU, neboť předložila Radě návrh na rozhodnutí, že v Polsku existuje nebezpečí závažného porušení zásad právního státu. O tomto návrhu nebylo dosud rozhodnuto, čímž byla naplněna podmínka Protokolu č. 24 ke smlouvě o EU o poskytování azylu státním příslušníkům členských států Evropské unie, a proto bylo na místě o žádosti žalobce rozhodnout věcně.
26. Žalobce činí spornou otázku, zda v jeho případě byla na místě aplikace vylučujících klauzulí podle § 15 zákona o azylu (ve vztahu k azylu) a § 15a zákona o azylu (ve vztahu k doplňkové ochraně). Zdůrazňuje přitom, že trestného činu, kterým je aplikace vylučujících klauzulí odůvodňována, se dopustil již v roce 1992.
27. Podle § 15 odst. 1 zákona o azylu nelze azyl udělit, *je-li důvodné podezření*, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany: a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech, b) *se dopustil před vydáním*

rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany vážného nepolitického zločinu nebo zvláště krutého činu, i když byl údajně spáchán s politickým cílem mimo území, nebo c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů. Toto ustanovení je odrazem čl. 12 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Je-li naplněn některý z vylučujících důvodů, azyl udělit nelze, a to ani v případě, že by jinak byly splněny důvody pro jeho udělení.

28. Obdobně podle § 15a odst. 1 zákona o azylu nelze udělit mezinárodní ochranu, *je-li důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech, b) se dopustil vážného zločinu, c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů, nebo d) představuje nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost státu.*

29. Žalovaný měl v případě žalobce za splněnou existenci důvodného podezření, že se žalobce dopustil *vážného nepolitického zločinu* ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, resp. *vážného zločinu* ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) téhož zákona. Okruh těchto zločinů není na úrovni mezinárodního práva ani práva EU konkrétně vymezen, nicméně obecně sem spadají trestné činy odpovídající „běžné“ závažné kriminalitě. Jakkoli je důležitým vodítkem při hodnocení, zda konkrétní trestný čin představuje „vážný (nepolitický) zločin“, kvalifikace trestného činu (zločinu) na podkladě národní právní úpravy, nejedná se o ukazatel rozhodující. Vždy je nutné posoudit individuální okolnosti případu, vyloučení z ochrany nemůže být automatické (viz. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2010, B a D, C-57/09 a C-101/09, body 91 a 93, srov. též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017 č. j. 6 Azs 309/2016 – 28, nebo ze dne 3. 8. 2016, č. j. 3 Azs 82/2016 – 29).

30. V rozsudku Soudního dvora EU ze dne 13. 9. 2018, Ahmed, C-369/17, byla nastolena kritéria pro rozlišení „vážného zločinu“ (body 55 – 56). Tato kritéria se vztahují na „vážný zločin“ ve smyslu čl. 12 odst. 2 písm. b) kvalifikační směrnice, jež se odráží do § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Není však důvodu tato kritéria nepoužít i v případě „vážného nepolitického zločinu“ dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice, resp. § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Soudní dvůr EU zde zdůraznil, že *„i když kritérium trestu, který lze uložit podle trestního práva dotyčného členského státu je zvláště důležité pro posouzení závažnosti trestného činu, který odůvodňuje vyloučení z doplňkové ochrany (...) příslušný orgán dotyčného členského státu může použít důvod pro vyloučení stanovený v tomto ustanovení teprve poté, co pro každý jednotlivý případ provede posouzení jemu známých konkrétních skutečností za účelem určení, zda existují závažné důvody se domnívat, že činy spáchané dotyčným, který jinak splňuje kritéria pro získání požadovaného statusu, spadají pod tento důvod pro vyloučení“*. S odkazem na zprávu Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO) z ledna 2016 se tak doporučuje, aby se závažnost trestného činu posuzovala *s ohledem na více kritérií, jako je zejména povaha dotčeného aktu, způsobená újma, forma řízení použitá za účelem zahájení stíhání, povaha trestu, který lze uložit, a zohlednění otázky, zda většina soudů rovněž považuje tento čin za vážný zločin*.

31. Žalobce má být předán do Polska na základě dvou evropských zatýkacích rozkazů (EZR). Vydání EZR samo o sobě aplikaci vylučovacích klauzulí neodůvodňuje. Nutno obecně podotknout, že na jedné straně rozhodnutí o extradici není překážkou pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, na straně druhé ovšem případné nepřistoupení k extradici není samo o sobě důvodem pro případné udělení některé z forem mezinárodní ochrany. V posuzované věci nicméně bylo zcela na místě vyjít z důvodů, jež k vydání EZR v případě žalobce vedly. První EZR vydal Krajský soud v Gdaňsku (Polská republika) dne 20. 10. 2017 k trestnímu stíhání žalobce pro spáchání trestného činu podle čl. 55 odst. 1, 3 zákona ze dne 29. 7. 2005 o potlačování narkomanie. Druhý vydal Krajský soud v Bielsku-Białej (Polská republika) dne 25. 11. 2021 k výkonu trestu odnětí svobody v trvání 10 let, který byl žalobci uložen rozsudkem Zemského soudu v Hamburku (SRN) dne 28. 6. 1994, uznaným na území Polské republiky dne 29. 6. 1995, a to za spáchání trestného činu nedovolené obchodování s omamnými látkami ve značném množství podle §§ 29 odst. 1 č. 2, 33 BtMG, 25 odst. 2 trestního zákoníku SRN. Žalobce byl zadržen dne 20. 10. 2021 v České republice.
32. Krajský soud v Brně v usnesení ze dne 30. 3. 2022, č. j. 11 Nt 434/2021 – 345, jímž bylo rozhodnuto o předání žalobce do Polska, posuzoval, zda trestné činy naplňují znaky skutkové podstaty trestného činu podle trestního práva České republiky. V případě trestné činnosti, na jejímž podkladě byl na žalobce vydán EZR Krajským soudem v Gdaňsku, měl žalobce ve spojení s dalšími osobami dovézt kokain v celkovém množství nejméně 5 kg, nejprve prostřednictvím jiných osob na území Nizozemského království, a následně do Polské republiky. S ohledem na velký rozsah návykové látky a spáchání členem organizované skupiny jej proto krajský soud podřadil pod právní kvalifikaci trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku. Co se týká výměry trestu, za tento trestný čin by žalobci mohl být dle české právní úpravy uložen trest odnětí svobody na 8 až 12 let.
33. V případě trestné činnosti, na jejímž podkladě byl na žalobce vydán EZR Krajským soudem v Bielsku-Białej, pak Krajský soud v Brně konstatoval, že je podřaditelná pod právní kvalifikaci trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku. V případě tohoto trestného činu, za nějž byl žalobce již pravomocně odsouzen, se jednalo o velký rozsah návykové látky (350 kg) a spáchání členem organizované skupiny působící ve více státech. Dle české právní úpravy by za tento trestný čin žalobci mohl být uložen trest odnětí svobody na 10 až 18 let.
34. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyšel z usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2022, č. j. 11 Nt 434/2021 – 345, nezůstal však pouze na zde přijatých závěrech. Podrobně se věnoval zejména trestné činnosti žalobce, pro kterou má být předán do Polska za účelem trestního stíhání, neboť v tomto případě dosud nebyl vydán pravomocný rozsudek. V tomto ohledu lze odkázat na s. 7 – 9 napadeného rozhodnutí, kde se žalovaný zabýval jednotlivými individuálními okolnostmi případu, jak vyžaduje shora odkazovaná judikатурní praxe. Ve vztahu k trestnímu stíhání bylo zkoumáno, zda je zde „důvodné podezření“ ze spáchání vážného zločinu. Přitom bylo zohledněno (a žalobce tyto skutečnosti v žalobě vůbec nerozporoval), že v období páchané trestné činnosti se měl

nacházet v Nizozemsku (odtud měl organizovat převoz drog do Polska), že důvodnost trestního stíhání žalobce uznaly též příslušné nizozemské orgány činné v trestním řízení, neboť odtud byl vydán k trestnímu stíhání do Polska, a že proti němu bylo podáno svědectví (o něm žalobce hovořil v průběhu pohovoru, byť jeho pravdivost popíral). Zdejší soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného, že zde byly dány „závažné důvody se domnívat“, že žalobce se dopustil vážného zločinu. V průběhu řízení přitom nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by důvodnost trestního stíhání zpochybňovaly či oslabovaly (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 – 136) a ani v žalobě žalobce žádné takové skutečnosti netvrdil.

35. Posuzováno v souhrnu, práh „vážnosti“ zločinu byl v případě spáchané trestné činnosti, resp. důvodného podezření z recidivy v oblasti drogové kriminality žalobce, překročen. Typově se jedná o obchodování z drogami s několika přitěžujícími okolnostmi – bylo obchodováno s velkým rozsahem návykové látky a trestná činnost byla páchána v rámci organizované skupiny, jejímž byl žalobce členem, a to mezi několika státy. Vážnosti drogové kriminality s ohledem na uvedené aspekty odpovídají též tresty – na podkladě české právní úpravy by byl žalobce ohrožen trestem odnětí svobody ve značné délce (8 – 12 let, resp. 10 – 18 let). Ostatně korespondující trest (10 let odnětí svobody) byl žalobci již pravomocně uložen Hlavním soudem v Hamburku v roce 1994. Žalovaný posuzoval též společenskou škodlivost trestné činnosti žalobce, kterou vyhodnotil jako velmi vysokou. S tímto hodnocením se ztotožňuje i zdejší soud, neboť bylo zcela na místě přihlédnout jednak k tomu, že se jednalo o opakovanou trestnou činnost, k níž žalobce vedlo získání majetkového prospěchu, nadto se této činnosti měl dopouštět v době, kdy mu byl ze zdravotních důvodů přerušen výkon trestu odnětí svobody (zdržoval se v zahraničí i poté, kdy měl výkon trestu nastoupit, vyhýbal se trestnímu stíhání). Žalovaný se zabýval též závažností dopadů tzv. drogové kriminality na společnost, poukázal na její negativní důsledky, jakož i na to, že je tomuto typu kriminality věnována značná pozornost na úrovni mezinárodního práva. Řádně se tak zabýval vícero kritérii, na jejichž podkladě přijal odpovídající závěry.
36. Žalobce skutečnosti uvedené v napadeném rozhodnutí, na jejichž podkladě dospěl žalovaný k závěru o tom, že v jeho případě je na místě aplikace vylučujících klauzulí, nerozporoval. Trval však na zohlednění doby, která uplynula od jeho pravomocného odsouzení za drogovou kriminalitu v roce 1994. Žalobci lze přisvědčit v tom, že v některých případech mohou být plynutí času a s ním související právní události významné pro posouzení důvodu vyloučení. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2020, č. j. 1 Azs 396/2020 – 37 (s odkazem na příručku EASO z roku 2017), je možné zvážit, *zda byl žadatel za činy, které vedou k vyloučení, již dostatečně potrestán, a zohlednit dobu, která uplynula od výkonu trestu podle toho, co je považováno za přiměřenou dobu podle norem EU, chování žadatele od jeho účasti na činu, včetně doby strávené ve vězení atd. Přitom platí, že čím závažnější byl spáchaný čin, tím menší význam tyto faktory mají (...)* Je přitom na žadateli, aby v tomto směru poskytl nutnou součinnost a spolupráci při prokázání skutečností nutných při posouzení těchto okolností.
37. V případě žalobce však plynutí času nepředstavuje důvod, který by bránil aplikaci vylučujících klauzulí. Důvodem je především skutečnost, že není zohledňována pouze trestná činnost žalobce z roku 1992, za níž byl odsouzen v roce 1994, ale též důvodné

podezření z obdobně vážného zločinu, pro nějž má být trestně stíhán v Polské republice, kam byl vydán na podkladě EZR. Argumentace časovým aspektem je významně oslabena za situace, kdy jsou dány závažné důvody proto se domnívat, že se žalobce i přes pravomocný odsuzující rozsudek drogové kriminality obdobné závažnosti dopouštěl též v době pozdější (od ledna 2004 do prosince 2005 v Nizozemí, Německu a Polsku).

38. Žalobce v rámci své výpovědi uvedl, že z vyměřeného trestu (10 let) vykonal 4 roky a 9 měsíců, v roce 1995 byl předán k výkonu trestu do Polska, z něhož byl propuštěn kvůli špatnému zdravotnímu stavu. Žalobce od roku 1998 v Polsku nežil, v roce 2017 mu pak soud nařídil nástup výkonu trestu. Žalobce tedy již část trestu (téměř jeho polovinu) vykonal, ze zdravotních důvodů však byl další výkon trestu odložen. Ještě před nařízením nástupu výkonu (zbytku) trestu se však měl žalobce dopustit další trestné činnosti, přičemž z jeho výpovědi vyplynulo, že o trestním stíhání pro tuto trestnou činnost věděl. V tomto ohledu je relevantní též zjištění, že se žalobce snažil trestnímu stíhání vyhnout. To vyplývá jednak z vydaného EZR (Krajským soudem v Gdaňsku), tak ze zjištění uvedených v usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2021, č. j. 11 Nt 434/2021 – 63, podle něhož žalobce před svým zadržením vystupoval na území ČR pod cizím jménem a prokazoval se osobním dokladem s jinou identitou (na ten mu bylo dokonce vydáno pobytové oprávnění a řidičský průkaz).
39. K námitce žalobce lze tedy shrnout, že ačkoli od vydání odsuzujícího rozsudku za vážný zločin v roce 1994 uplynulo již 28 let (resp. 30 let od jejího spáchání) a žalobce si již část trestu ve vězení odpykal, faktor běhu času je ve světle dalších okolností případu žalobce (důvodné podezření z dalšího vážného zločinu, vyhýbání se trestnímu stíhání) znatelně oslaben. Jeho námitce, že by právě tento faktor bránil přijetí závěru o aplikaci vylučujících klauzulí, proto soud nepřisvědčil. Žalovaný posoudil závažnost trestné činnosti žalobce ve světle všech polehčujících a přitěžujících okolností a jeho závěry lze potvrdit.
40. K další argumentaci žalobce je na místě připomenout, jak ostatně uvedl již žalovaný, jestliže je v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěn některý z důvodů uvedených v § 15 nebo § 15a zákona o azylu, rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany a není dále povinno zjišťovat případnou existenci důvodů uvedených v § 12 (důvody udělení azylu) nebo § 14a (udělení doplňkové ochrany) uvedeného zákona (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 – 119). Žalovanému tedy nelze vyčítat, že se nezabýval tím, zda žalobce naplňuje důvody pro udělení doplňkové mezinárodní ochrany.
41. Nad rámec nutného odůvodnění lze k námitkám žalobce ve vztahu v situaci v Polsku odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 8 Azs 114/2021-46, č. 4296/2022 Sb. NSS, v němž byla posuzována justiční reforma v Polsku, která mj. vedla k tomu, že s Polskem bylo zahájeno již zmiňované řízení podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii. Nejvyšší správní soud zde shrnul závěry řady rozsudků Soudního dvora EU a na jejich podkladě dospěl k závěru, že i přes závažnost výhrad tohoto soudu vůči justičnímu systému v Polsku nelze mít za to, že by trestní stíhání osoby za jakýkoli trestný čin v Polsku ve významné části případů (tedy že by se jednalo o jev vcelku běžný nikoli pouze výjimečný, k tomu srov. také rozsudek NSS z 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006-82) znamenalo ohrožení těchto osob v tom smyslu, že by žadatelé o

mezinárodní ochranu z těchto zemí automaticky splňovali podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. „Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být v těchto případech azylově relevantní za předpokladu, že bude z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání významně vymykají obvyklým standardům země původu, tedy nejedná se o běžný trestní případ, ale o trestní stíhání, které je vykonstruované a je politicky či zájmově motivované a ovlivňované“. V případě žalobce však v průběhu řízení o jeho žádosti nevyšly najevo jakékoli indicie, které by takové zaměření trestního stíhání žalobce mohly odůvodňovat.

VII. Závěr a náklady řízení

42. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že žalobní námitky nejsou důvodné. Vylučující klauzule podle § 15 a § 15a zákona o azylu byly v jeho případě aplikovány správně. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
43. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47)

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 14. října 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně